

ת"פ 41615/03/21 - מדינת ישראל נגד עיד שבאנה, מוחמד עלקם, רביע סיאד

בית המשפט המחוזי בירושלים
ת"פ 41615-03-21 מדינת ישראל נ' שבאנה
בפני כב' השופט אילן סלע
בעניין: מדינת ישראל
באמצעות פרקליטות מחוז ירושלים (פלילי), ע"י עו"ד דנה
המאשימה
חביליו
נגד
1. עיד שבאנה
2. מוחמד עלקם
הנאשמים
2 ע"י ב"כ עו"ד אבי ברעם
3. רביע סיאד

גזר דין - נאשם 2

הכרעת הדין

1. כנגד הנאשמים הוגש כתב אישום המייחס להם עבירות שונות בגין אירוע שוד שהיה ביום 19.02.21. לנאשמים 2 ו-3 יוחסה עבירת שוד לפי סעיף 402(ב) לחוק העונשין, תשל"ז-1977 (להלן: "החוק") ולנאשם 1 יוחסה עבירה של סיוע לשוד. בנוסף, לנאשמים 1 ו-2 יוחסה עבירה של שיבוש מהלכי משפט, ולנאשם 2 גם עבירה של התחזות כעובד ציבור ועבירה של קבלת דבר במרמה. כל הנאשמים הורשעו על פי הודאתם. גזר דין זה מתייחס לנאשם 2 בלבד (והוא יכונה להלן: "הנאשם").

2. יצוין, כי ביום 22.03.22 נגזר דינו של נאשם 3 והושת עליו עונש מאסר 48 חודשי מאסר בפועל (מתוכם 42 בגין תיק זה ו-6 בשל הפעלת מאסרים מותנים שהוטלו עליו בהליכים אחרים), מאסר מותנה ופיצוי למתלונן בסך של 5,000 ₪.

3. לפי המתואר בכתב האישום, לפני יום 19.02.21 קשרו הנאשמים ואדם נוסף בשם מחמד גיוסי (להלן: "מחמד") קשר להגיע לקיוסק ששייך לנאדר עליאן (להלן: "המתלונן"), וליטול ממנו ללא הסכמתו ובמרמה חפצים בעלי ערך מתוך כוונה לשלול אותם ממנו שלילת קבע.

4. ביום 19.02.21 בשעה 21:49 הגיעו נאשמים 1 ו-3 ומחמד, לפי התכנית שרקחו, לצומת אל חאדר, שם פגשו את הנאשם שהגיע במונית. הארבעה נסעו בשני כלי רכב, אחד ליד השני, ונעצרו סמוך למפעל בטון בקרבת כביש המנהרות, שם הותיר הנאשם את המונית והצטרף לשלושת האחרים ברכבם, והם נסעו לקיוסק.

5. עם הגעתם לקיוסק, נותר נאשם 1 ברכב, בעוד שהנאשם ומחמד נכנסו לקיוסק כשהם מצוידים בפנס וחובשים כובעי משטרה לראשם. נאשם 3 נעמד בכניסה לקיוסק כשהוא חבוש כובע גרב אפור. כל השלושה עטו מסכות פה-אף על פניהם וכפפות לידיהם.

6. מחמד והנאשם הציגו עצמם בכזב בפני המתלון כשוטרי בילוש. הנאשם נעמד מול המתלון שישב על כסא מאחורי דלפק. הוא האיר לעבר המתלון בפנס ודרש ממנו להציג בפניהם תעודת זהות. בשל אמונו במצג השווא, מסר להם המתלון את תעודת הזהות, בה שמר שיק בסך של 1,400 ₪ ו-290 דולר. הנאשם נטל את תעודת הזהות והעבירה לנאשם 3 שעמד באותה עת בכניסה לקיוסק.

7. בשלב זה, שאל הנאשם את המתלון מדוע עיניו אדומות, וחרף הסברו של המתלון כי הוא עייף, טען בפניו הנאשם כי עיניו אדומות בשל התעסקותו במכירת סמים. מחמד נכנס לאזור הדלפק ודרש מהמתלון לצאת על מנת שניתן יהיה לערוך חיפוש על גופו. המתלון, שהאמין כי מדובר בשוטרים, עשה כדבריהם. אז, ערך מחמד חיפוש על גופו של המתלון, כשהנאשם מאיר לעברו בפנס. נאשם 3, עמד בשלב זה לכניסה לקיוסק ואחז בתעודת הזהות של המתלון.

8. בשלב זה, כחלק ממצג השווא, הביא מחמד סכין שמצא בחנות, שאל את המתלון לפשר הימצאותה בקיוסק ודרש מהמתלון, יחד עם הנאשם, לערוך חיפוש בקיוסק. מחמד החל לחפש מאחורי הדלפק חפצים בעלי ערך על מנת ליטלם.

9. המתלון שחשש לכספו, ביקש מהנאשמים ומחמד שלא יגעו במגירה בשל כך שיש בה כסף, וכן ביקש מהם להציג בפניו תעודת שוטר. אז, הוציאו הנאשם ומחמד את המתלון, בניגוד לרצונו, וחרף התנגדותו, אל מחוץ לקיוסק, כשהם מושכים ודוחפים אותו.

10. לאחר מכן, החל מחמד לחפש בקיוסק חפצים בעלי ערך, ובמקביל הנאשם ונאשם 3 פעלו להכניס את המתלון בכוח לרכב עמו הם הגיעו למקום. נוכח התנגדות המתלון, הצטרף גם נאשם 1 לסייע לחבריו להכניס את המתלון בכוח לרכב. המתלון המשיך להתנגד, ואז, מי מהנוכחים הכה את המתלון בראשו והם הכניסו אותו למושב האחורי של הרכב. אחד מהנוכחים הצמיד את ראשו של המתלון לכיסא בעוד רגלו נותרה מחוץ לרכב. בשלב זה, אחד מהנוכחים ניסה לסגור בכוח את דלת הרכב, בעוד אחר ניסה לחסום את פיו של המתלון שלא יצעק. חרף מאמצי הנאשמים, הצליח המתלון להימלט מהרכב ולנוס מהמקום.

11. בשלב זה, נטל מחמד ממגירת הקיוסק סך של כ-25,000 ₪ ונכנס לרכב. לאחר מכן, החל המתלון לשוב לקיוסק, אך אחד מהנאשמים או מחמד, סימן לעברו סימון של אקדה. בעקבות זאת, שב המתלון וברח מהנאשמים. הנאשמים ומחמד נמלטו מהמקום עם הסך של 25,000 ₪, שיק בסך של 1,400 ₪, 290 דולר ותעודת הזהות שהיו שייכים למתלון, ללא הסכמתו, ובמרמה. למתלון נגרמו כאבים ברגלו. בהמשך, במטרה להסתיר את מעשיהם, פעלו נאשמים 1 ו-2 ומחמד למכור את הרכב בו נסעו בזמן האירוע ולרכוש רכב דומה לו במראהו.

תסקיר שירות המבחן

12. נתבקש והוגש תסקיר שירות המבחן ממנו נלמד אודות הנאשם. קצינת המבחן ציינה כי לצד נטילת אחריות על ידי הנאשם לשותפותו במעשה ההתחזות והמרמה הוא שלל ידיעה על כוונתם של האחרים לבצע שוד ושלל הפעלת כוח פיזי ומעשי אלימות. לדבריו, הוא סבר כי מדובר אך בגביית חוב כפי שמסרו לו שותפיו. גם על כוונה זו שמע מפי שותפיו רק בסמוך להגעתם לבית לחם, והוא חש שהופעל עליו לחץ חברתי בעקבותיו נעתר לבקשתם ליטול בכך חלק. קצינת המבחן ציינה כי הנאשם ביטא בושה וחרטה כנה תוך שהוא מציין כי המעשים שביצע זרים לאורח חייו ומערכת ערכיו. קצינת המבחן ציינה את התרשמותה כי הנאשם מבטא נכונות ראשונית לבחון את התנהלותו, קשריו החברתיים ושיקול הדעת שהפעיל ושהובילו אותו לביצוע העבירות. עוד ציינה, כי התרשמה שהנאשם אינו בעל דפוסים עברייניים מושרשים, הוא גדל בסביבה נורמטיבית, וכי מעצרו הממושך וההליך הפלילי מהווים עבורו גורם מרתיע. את רמת הסיכון להישנות מעשים מעין אלו בעתיד, העריכה קצינת המבחן כנמוכה. בשל כך, בשולי התסקיר באה קצינת המבחן בהמלצה להימנע מהטלת עונש מאסר בפועל ולצעוד בהליך השיקומי.

תסקיר נפגע עבירה

13. הוגש גם תסקיר נפגע עבירה. במסגרתו ציין המתלונן כי הוא עדיין סובל מכאבים חזקים בצוואר וברגליים כמו גם מפחד ופאניקה המלווים בדיכאון חמור.

טיעוני ב"כ הצדדים

14. בטיעוניו לעונש הצביע ב"כ המאשימה על התכנון שקדם לאירוע, הצטיידות הנאשמים בכובעים ואביזרים לצורך ההתחזות, וטען כי הגם שתכנון מעשה גניבה, הם יכלו לצפות את התפתחות הדברים. כן הצביע על ביצוע העבירה בצוותא וביצוע העבירה בשעת לילה מאוחרת כלפי בעל מכולת. הוא הצביע גם על שלילת חופש הרצון מהמתלונן והפעלת האלימות כלפיו בהכנסתו לרכב. כן הצביע על סכום הכסף המשמעותי שנגנב מהמתלונן והנזקים שנגרמו לו כפי שעולה מהצהרת נפגע העבירה.

15. ב"כ המאשימה טען כי חלקו של הנאשם גדול יותר מזה של נאשם 3 ומעשיו באירוע בעלי חומרה יתירה. זאת, נוכח היותו דומיננטי יותר והן בשל כך שיוחסו לו עבירות של התחזות כעובד ציבור וקבלת דבר במרמה שלא יוחסו לנאשם 3. בסופו של דבר, הוא טען למתחם עונש הנע מ-42 ועד 70 חודשי מאסר, לצד מאסר על תנאי, קנס ופיצוי למתלונן, כשהוא מפנה לפסיקה שהוגשה במסגרת הדיון בעניינו של נאשם 3.

16. בהתייחס לנאשם, הוא הצביע על הודאתו שייתרה את הצורך בשמיעת המתלונן, ואת העדר עבר פלילי. לצד זאת, הוא הפנה לכך שמהתסקיר עולה שנטילת האחריות אינה שלמה. הוא גם עתר ליתן משקל להרתעת הנאשם והרתעת הרבים, וביקש להשית על הנאשם 44 חודשי מאסר, מאסר מותנה משמעותי, קנס ופיצוי למתלונן.

17. מנגד, ב"כ הנאשם הצביע על כך שמדובר היה באירוע שבוצע באופן חובבני כשהם ניסו להימנע מביצוע שוד, שכן תכלית בואם למקום הייתה רק לשם גביית חוב. האלימות שהופעלה כלפי המתלונן הייתה ברף נמוך מאוד. הפגיעה

במתלון הייתה מינורית ולדבריו המתלון מעצים אותה מעבר לכל פרופורציה.

18. ב"כ הנאשם הצביע על תסקיר שירות המבחן המלמד על רמת סיכון נמוכה להישנות העבירה, ועל ההמלצה השיקומית. הוא ציין כי הנאשם שהה במעצר חודשים לא מועטים ולאחר מכן שהה בביתו שנה וארבעה חודשים בתנאים מגבילים. לשיטתו אפוא, יש לסטות במקרה זה ממתחם העונש ההולם משיקולי שיקום. הוא הפנה לפסיקה בה הושטו עונשי מאסר בעבודות שירות במקרים דומים מטעמי שיקום. במקרה זה, טען, מדובר במעידה חד פעמית, כשהנאשם לא הרוויח דבר ממעשיו, נטל עליהם אחריות והביע חרטה כנה.

19. הנאשם ציין כי הוא מכיר בטעותו, וכי במעשיו הוא הרס את חייו ופגע גם במשפחתו. הוא ביקש סליחה מהמתלון.

דין והכרעה

20. הערכים החברתיים המוגנים העומדים בבסיס העבירה בה הורשע הנאשם הם כבוד האדם, קניינו, שלמות גופו ונפשו, בטחונו האישי, וכן ביטחון הציבור ושמירה על הסדר הציבורי. אך לאחרונה שב בית המשפט וציין כי "חומרתה הרבה של עבירת השוד הודגשה זה מכבר על ידי בית משפט זה, לאור השפעותיה ארוכות הטווח על קורבן העבירה - אשר פעמים רבות סובל מטראומה וחרדה לזמן ממושך - וכן על תחושת הביטחון של הציבור כולו" (ע"פ 1167/21 חוג'יראת נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 31.05.21)).

21. אין אלא לחזור על הדברים שנאמרו בעניינו של נאשם 3 כי חומרת מקרה זה נעוצה בתכנון המוקדם, שגם אם לא כלל את התכנון לשימוש בכוח, כלל את ההצטיידות בפנסים ובכובעי משטרה (ויוער כי לא היה מקום לטענות בעניין זה במסגרת הטיעונים לעונש החורגים מהאמור בכתב האישום המתוקן, מה גם שבנסיבות, שעה שהנאשמים הזדהו כשוטרים, אין כל נפקות אם על הכובעים היה מודפס "משטרה" או "בטחון"), ותכנון המרמה שבהתחזות לשוטרים. אפשרות השימוש בכוח היא צפויה בהחלט בנסיבות שכאלו.

22. חומרה נוספת מצויה בעובדה כי הדבר נעשה בצוותא בקבוצה שמנתה ארבעה אנשים, כל אחד עם תפקידו המיוחד לו. כפי שצוין בעניינו של נאשם 3 בשל הביצוע בצוותא לא היה מקום לתת משקל לקולא לעובדה שנאשם 3 היה מרוחק יותר מסביבת המתלון בזמן השוד עצמו, ובאותה מידה איני סבור כי יש לראות בחלקו של נאשם 2 כחמור יותר בשל חלקו באירוע, בוודאי לא באופן משמעותי. בפרט שבכל הנוגע לחלק של השוד (בחלקו השני של האירוע) לא הוברר כי חלקו של נאשם 2 היה משמעותי יותר. גם לא ניתן הסבר מניח את הדעת לכך שדווקא לנאשם יוחסו עבירות של התחזות וקבלת דבר במרמה, הגם שכלל המעשים בוצעו בצוותא.

23. גם לא ניתן להתעלם מהאלימות שהופעלה כלפי המתלון, גם אם היא אינה ברף גבוה, אם כי יש לתת משקל לכך שבסופו של יום הנזק הגופני שנגרם אינו גדול. לעומת זאת, מתצהיר המתלון עולה כי הוא עדיין סובל מכאבים גופניים ופחד הגורם לו לדיכאון, וכאמור, השפעותיו של מעשה שוד על הנשדד לטווח הארוך הן ידועות ומוכרות. בצדק גם נטען כי חומרה יתירה נודעת לכך שהשוד כוון כנגד מוכר בקיוסק בשעת לילה בנסיבות בהן הוא מהווה "טרף קל"

(ראו: ע"פ 5368/14 אברהם נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 8.09.14)).

24. באשר למדיניות הענישה, זו פורטה בהרחבה בגזר דינו של נאשם 3, והמבקש לעמוד עליה ימצאנה שם. נקבע שם, והדבר נכון גם לנאשם 2, כי מתחם העונש ההולם מקרה זה בנסיבותיו, נע מ-24 חודשים ועד ל-60 חודשי מאסר, לצד מאסר מותנה, קנס ופיצוי במקרים המתאימים. זאת בשים לב לאופן ביצוע השוד, עוצמת האלימות שהופעלה, ועוצמת הפגיעה בנפגע העבירה (ראו: ע"פ 3623/21 אבו עאנם נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 4.11.21); ע"פ 9053/20 כהן נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 22.03.21)). איני סבור כי בנסיבות אלו נכון היה שהמאשימה תטען למתחם גבוה כמעט פי שניים, וגם לא נכון היה שתטען לעונש חמור יותר מזה של שהושת על נאשם 3, שעה שלזה האחרון היה עבר פלילי והוא ביצע את המעשים תחת שני עונשי מאסר, אחד חב הפעלה ואחד בר הפעלה, בשעה שהנאשם נעדר עבר פלילי. עקרון השוויון בענישה אינו עולה בקנה אחד עם עתירת המאשימה, ואין אלא להצר על התעלמותה של המאשימה מעקרון חשוב זה.

מכאן לנאשם.

25. הנאשם בן 26 נעדר עבר פלילי. הוא הודה במיוחס לו, נטל אחריות על המעשים והביע חרטה כנה.

26. בשים לב למכלול הנסיבות הנזכרות, ברי כי יש לגזור את עונשו של הנאשם בתחתית המתחם, בפרט בשים לב למגבלות בהן שהה מאז שוחרר ממאסר.

27. ב"כ הנאשם עתר לחריגה ממתחם העונש ההולם לקולא משיקולי שיקום, כשהוא מפנה לפסיקה ממנה ביקש ללמד כי במקרים בהם סבר בית המשפט כי הנאשם השתקם או קיים פוטנציאל לשיקום, הושת עונש של מאסר בעבדות שירות בלבד. ואולם עיון בפסקי דין אלו מלמד כי אין הנידון דומה לראייה. ראשית, בניגוד למקרה זה, ברבים מפסקי הדין אליהם הפנה ב"כ הנאשם, מדובר היה בנאשמים צעירים ובחלקם על סף קטינות, מה שהצדיק את החריגה בעניינם. כך הדבר בע"פ 2849/13 מדינת ישראל נ' טייצא טגבה (פורסם בנבו, 13.08.13), וכך גם בת"פ (מחוזי-חי') 50508-06-18 מדינת ישראל נ' מוחמד בן אחמד חושיה (פורסם בנבו, 10.03.19)). במקרה אחר מדובר היה בנאשם שאושפז וקיבל טיפול פסיכיאטרי כחלק מההליך השיקומי (ע"פ 5611/16 נועם סלב נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 14.09.17)). באחדים מאותם פסקי דין אליהם הפנה ב"כ הנאשם, נסיבות ביצוע העבירה שונות, בפרט בשים לב לכך שלא קדם, באותם מקרים, תכנון עברייני מוקדם (כך למשל בע"פ 7430/13 שחרוך טוחסונוב נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 3.03.14)).

28. במקרה זה, מדובר בנאשם בן 26, ולא השתכנעתי כי מדובר במקרה בו ניתן לומר כי הנאשם השתקם או יש סיכוי של ממש שישתקם באופן המצדיק חריגה ממתחם העונש ההולם, בשים לב לחומרת העבירה ונסיבותיה. יצוין, כי הטענה בדבר גביית חוב אינה עולה בקנה אחד עם האמור בכתב האישום המתוקן בו הודה הנאשם במסגרת הסדר הטיעון, ולא ניתן להתייחס אליה במסגרת הטיעונים לעונש וגזירת העונש. במובן זה, ההסבר שנתן הנאשם לשותפותו באירוע העברייני - סברתו כי מדובר בגביית חוב בלבד - מלמדת על אי נטילת אחריות מלאה. לא זו בלבד שהסברו כי אך

נגרר אחר חבריו, אינה עולה בקנה אחד עם חלקו הפעיל והמשמעותי בתחילת האירוע, אלא שהאמור בתסקיר מפיו כי שיתוף הפעולה עם יתר הנאשמים היה בשל לחץ חברתי וחשש שבעקבות סירובו עלולים להיפגע שמו הטוב ומעמדו החברתי בסביבת מגוריו, מלמד לכאורה כי החברה בה ביקש לשמר את מעמדו, אינה אותה חברה נורמטיבית בה גדל. העובדה כי הנאשם בה מרקע נורמטיבי והדבר המטריד אותו הוא שלא ייפגע שמו הטוב בין אלו הבונים שם טוב לאדם לפי שותפותו בפשע, דורשת התבוננות מעמיקה יותר, ואף שיש לקוות ולייחל שהנאשם אכן ימצא את דרך השיקום, אין מקום בשלב זה לסטות ממתחם העונש ההולם בשל שיקולי שיקום.

29. בשים לב לכל האמור אני משית על הנאשם את העונשים הבאים:

- א. 24 חודשי מאסר לריצוי בפועל, בניכוי ימי מעצרו מיום 2.03.21 ועד יום 2.07.21.
- ב. 9 חודשי מאסר אותם לא ירצה אלא אם בתוך שלוש שנים מיום שחרורו ממאסרו ישוב ויעבור עבירת שוד.
- ד. 6 חודשי מאסר אותם לא ירצה אלא אם בתוך שלוש שנים מיום שחרורו ממאסרו ישוב ויעבור עבירת רכוש אחרת.
- ה. פיצוי למתלונן בסך של 5,000 ₪. הפיצוי יופקד בקופת בית המשפט עד ליום 1.01.2023. המאשימה תעביר את פרטי המעסיק למזכירות בית המשפט עד ליום 1.04.2022.

זכות ערעור לבית המשפט העליון בתוך 45 יום מהיום.

ניתן היום, כ"ז סיוון תשפ"ב, 26 יוני 2022, במעמד המתייצבים.